

Na vaše otázky odpovedal Michal Wiezik z Fakulty ekológie a environmentalistiky vo Zvolene.

Ako vidíte možnosť dosiahnuť také obhospodarovanie hospodárskych lesov, kde by bola určená rozmanitosť tak, že les musí obsahovať určený počet druhov stromov (podľa nadmorskej výšky a zemepisnej šírky (resp.klimatického pásma)?

Nemal by byť problém také niečo dosiahnuť, najmä ak nebudeme lesy obnovovať umelo – teda výsadbou, ale prirodzeným zmladením, ak teda hovoríme o hospodárskych lesoch, ktoré sú určené na produkciu dreva. Príroda inklinuje k pestrým spoločenstvám s viacerými druhmi drevín, takže volíť prírode blízke postupy v pestovaní lesov, by malo zlepšiť situáciu.

Navštívili ste aj tropické dažďové lesy v Južnej Amerike? Ak áno tak, aké ste mali pocity z tohto spoločenstva, a ak nie, máte v pláne ich navštíviť v budúcnosti?

Zatiaľ som sa tam nedostal, nebol na to čas ani prostriedky. Ako ekológ a entomológ ma to tam samozrejme veľmi ťahá, a určite by som chcel tieto úžasné oblasti navštíviť. Takže raz, keď si nájdem čas určite sa tam vyberiem. Uvedomujem si ale, že čas mi nehrá do karát, dažďové tropické pralesy sú vystavené veľkému tlaku. Teší ma, že aj ich ochrane sa venujeme v Europarlamente vo výbore ENVI.

Môžu drevo rozkladať iba určité druhy húb?

Áno, nie všetky huby dokážu rozkladať drevo, ale v našich podmienkach sú to stovky druhov. Delia sa ešte podľa toho, či rozkladajú lignín alebo celulózu. Podľa toho vzniká rozdielna farba hniloby. Červená alebo hnedá hniloba vzniká keď je rozkladaná celulóza, naopak pri rozklade lignínu hovoríme o bielej hnilobe.

Lesy produkujú aj prchavé látky, ktoré priaznivo ovplyvňujú čistotu vzduchu. Ionizujú ho. Mohli by ste nám tento proces bližšie vysvetliť? Ktorý les produkuje viac takýchto prchavých látok? Lisnatý, či ihličnatý?

Áno, ten voňavý lesný vzduch je plný tzv. fytoncídnych látok. Sú to zložité prchavé látky, ktoré veľmi efektívne likvidujú baktérie a ďalšie patogény, takže je to vlastne rastlinná dezinfekcia. Mňa na tom fascinujú dve veci. Za prvé, že tieto látky nám príjemne voňajú, čo nasvedčuje na istú evolučnú adaptáciu, zväčša nám vonia to, čo je pre nás dobré. No úplne nechápem, ako táto adaptácia mohla vzniknúť, a čo z nej majú rastliny. Len nedávno som sa dozvedel, že vplyvom UV žiarenia, sa fytoncídne látky rozkladajú a uvoľňujú pritom ozón, ktorý je vysoko toxický a pôsobí podobne ako plynný chlór. Ešte to nemám úplne dosledované, ale takto by si rastliny vlastne vytvárali svoj bojový plyn, a môže byť, že dezinfekčný účinok je takto ešte výraznejší. Znova si myslím, že ide o evolučnú adaptáciu, pretože keď by to tak byť nemalo, rastliny by si vyvinuli stabilnejšie molekuly, ktoré by sa na slnku nerozpadali. Vznik ozónu, je tak zámer. Fytoncídne látky produkujú všetky dreviny, ale je pravda, že viac „po živici“ voňajú lesy s ihličnatými drevinami.

Existuje nejaký komplexný plán, podľa ktorého vieme, ktorého územia má byť koľko (chránené, obhospodarované)?

Existujú rôzne prístupy, nie vždy úplne jednoduché. Závisí to aj od cieľov ochrany a pod. Ak by sme chceli len udržať lesnatosť na úrovni 40% ako dnes, vôbec by sme nepotrebovali chránené územia. Ak však chceme zachvať lesné ekosystémy a ich špecifické druhy, chránené územia sú nevyhnutné. Dodnes nedostatočne chránime väčšinu z nich, priaznivý stav dosahujeme len u necelých 20 percent chránených biotopov a druhov európskeho významu. Veľmi výrazným príkladom je hlucháň, u ktorého je situácia veľmi vážna, hlucháň na Slovensku vymiera. Na jeho záchranu potrebujeme vyčleniť okolo 50 000 hektárov prísne chránených lesov, čo vyplýva z populačnej ekológie tohto druhu. Rovnako národné parky, pri nich platí že 75% ich rozlohy by malo byť prísne chránených v režime bez zásahu. Taký národný park na Slovensku doteraz neexistuje!

Myslíte si, že opílovanie stromov v mestách robia odborníci? A keď nie, čo môžeme proti tomu robiť?

Často je tá prax veľmi zlá, neprofesionálna. Videl som prípady, kedy po „ošetrení“ strom uhynul. Arboristika je vysoko profesionálna a náročná disciplína, mali by ju robiť len experti. Úlohou samospráv je zabezpečiť dostatočne kvalifikovaného dodávateľa a následne kvalitu jeho práce aj kontrolovať.

Ďakujeme za vaše otázky. Sledujte aj naďalej online vysielanie vždy v pondelok na facebooku Zelenej školy.